



Žuvininkystės tarnyba prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos  
**ĮKŪRIMO DATA** – 2010 m.  
**ADRESAS** – J. Janonio g. 24, Klaipėda  
**DIREKTORIUS** Tomas Kazlauskas  
**SVETAINĖ** <https://zuv.lrv.lt>  
**FACEBOOK** @zuvininkystestarnyba  
**INSTAGRAM** @zuvininkyste



## SVEIKESNĖS ŽUVYS, TVARESNE AKVAKULTŪRA: INTERREG SPRENDIMAI BALTIJOS REGIONUI

Baltijos regiono žuvininkystė susiduria su bendrais iššūkiais – nuo ligų kontrolės, biologinio saugumo iki žuvų gerovės ir išteklių atkūrimo. Todėl sprendimai, paremti vien tik nacionalinėmis iniciatyvomis, dažnai nebūna pakankami. Atsakydama į šiuos iššūkius, 2024 m. kovo 1 d. Žuvininkystės tarnyba, bendradarbiaudama su Latvijos maisto saugos, gyvūnų sveikatos ir aplinkos moksliniu institutu BIOR, pradėjo įgyvendinti INTERREG VI-A Latvijos ir Lietuvos bendradarbiavimo programos projektą Nr. LL-00133 „Latvijos ir Lietuvos bendradarbiavimas tobulinant Baltijos lašišų ir sterkių auginimo metodus, siekiant tvaresnių, atsparesnių ir sveikesnių žuvų populiacijų“ (SPPwelfare).

**P**rojektas skirtas ne tik moksliniams tyrimams, bet ir praktinių, realiomis sąlygomis pritaikomų sprendimų kūrimui ir taikymui, kurie būtų naudingi tiek valstybiniam žuvininkystės padaliniam, tiek privačiam akvakultūros sektoriui.

### TRYS KRYPTYS – VIENAS TIKSLAS: SVEIKOS IR ATSPARIOS ŽUVYS

Projektas įgyvendinamas pagal tris tarpusavyje glaudžiai susijusius darbo paketus. Jie apima visą

grandinę – nuo žuvų sveikatos stiprinimo iki biologinio saugumo ir ilgalaikio poveikio ekosistemoms.

Pirmasis darbo paketas orientuotas į Baltijos lašišų gerovės gerinimą, taikant naujus, aplinkai nekenksmingus žuvų ligų kontrolės metodus. Antrasis skirtas sterkių jauniklių, auginamų tiek akvakultūrai, tiek išteklių atkūrimui, kiekybės ir kokybės didinimui. Trečiasis darbo paketas apima biologinio saugumo gairių ir žuvų sveikatos indekso (FHIM) modelio kūrimą – tai įrankiai, leidžiantys sistemai vertinti ir valdyti rizi-

kas akvakultūros ūkiuose.

### LAŠIŠŲ AUGINIMAS: PROBIOTIKAI VIETOJ ANTIBIOTIKŲ

Vienas reikšmingiausių projekto praktinių rezultatų – tyrimai, susiję su probiotikų naudojimu auginant atlantines lašišas (*Salmo salar*). Intensyvioje akvakultūroje žuvis neišvengiamai patiria stresą, kuris silpnina jų imuninę sistemą ir didina ligų riziką. Tradiciškai tai buvo sprendžiama antibiotikais, tačiau toks kelias nebeatitinka šiuolaikinių tvarumo principų.

Lietuvoje tyrimai buvo atliekami uždaroje recirkuliacinėse sistemose (URS), Latvijoje – pratekančiose (atvirose) vandens apytakos sistemose. Skirtingos technologinės sąlygos leido įvertinti probiotikų poveikį platesniame kontekste. Rezultatai parodė, kad 0+ amžiaus lašišos, šertos probiotikais papildytu pašaru, augo greičiau ir pasižymėjo geresne kūno kondicija – jų vidutinis svoris buvo apie 6,5 proc. didesnis nei kontrolinės grupės, kurioje žuvis šertos jprastu pašaru be probiotikų.

Nors ankstyvosiose vystymosi

stadijose ryškių statistinių skirtumų nenustatyta, fiksuotos teigiamos tendencijos rodo, kad probiotikai prisideda prie stabilesnės žarnos mikrobiotos formavimo ir ilgalaikio žuvų sveikatos stiprinimo. Latvijos tyrimai papildomai atskleidė ir teigiamą poveikį vandens mikrobiologinei pusiausvyrai.

### STERKAI: INVESTICIJA Į EKOSISTEMŲ PUSIAUSVYRĄ

Sterkas (*Sander lucioperca*) laikomas ne tik vertinga ūkine, bet ir ekologiškai svarbia rūšimi. Jis yra švartų vandens indikatorius ir svarbus ekosistemų pusiausvyros palaikymo elementas. Todėl sterkių auginimo metodų tobulinimas turi reikšmę tiek žvejams, tiek aplinkosaugai.

Projektas parodė, kad probiotikų naudojimas ankstyvosiose sterkių vystymosi stadijose turi aiškią naudą. Ankstyvos stadijos mailius, šertas probiotikais, buvo

didėsnis, sunkesnis ir geriau įmigtas. Nors 0+ amžiaus sterkam reikšmingų skirtumų nenustatyta, stebėtos teigiamos augimo tendencijos leidžia manyti, kad tinkamai parinkti probiotikai gali tapti svarbia šėrimo strategijos dalimi.

Šie rezultatai ypač svarbūs žuvininkystei, nes sveikesni ir atsparesni jaunikliai turi didesnes išgyvenimo galimybes natūraliuose vandens telkiniuose.

### BIOLOGINĖ SAUGA: NUO REKOMENDACIJŲ IKI PRAKTINIŲ ĮRANKIŲ

Vienas iš projekto kertinių rezultatų – bendros biologinio saugumo gairės, parengtos remiantis Lietuvos ir Latvijos patirtimi. Jos skirtos padėti akvakultūros ūkiams užkirsti kelią patogenų patekimui ir plitimui, užtikrinti vandens kokybės stebėseną, higienos reikalavimų laikymąsi ir bendrą žuvų gerovę.

Svarbu tai, kad šios gairės pritaikytos tiek URS, tiek pratekan-

čioms (atviroms) sistemoms ir gali būti įgyvendinamos be didelių papildomų investicijų. Žuvų sveikatos indekso (FHIM) modelis suteikia galimybę ūkiams sistemingai vertinti situaciją ir priimti duomenimis pagrįstus sprendimus.

### NAUDA ŠIANDIEN IR RYTOJ

INTERREG VI-A projektas SPPwelfare prisideda prie tvaresnės, atsparesnės ir konkurencingesnės akvakultūros plėtros Baltijos regione. Jo rezultatai naudingi ne tik dabartiniams žuvų auginimo ūkiams, bet ir ateities kartoms – stiprinant žuvų populiacijas, saugant

ekosistemas ir skatinant atsakingą požiūrį į gamtos išteklius.

Tai pavyzdys, kaip tarpvalstybinis bendradarbiavimas ir mokslu grįsti sprendimai gali duoti apčiuopiamą naudą tiek žuvininkystės ūkiams, tiek žmonėms, kurie su jais dirba kasdien.

**Daugiau informacijos apie 2021–2027 metų programos Latvijos ir Lietuvos bendradarbiavimo projektą INTERREG VI-A galima rasti interneto svetainėje [www.latlit.eu](http://www.latlit.eu) ir oficialioje Europos Sąjungos svetainėje [www.europa.eu](http://www.europa.eu).**

Žuvis žuvis

Interreg  
Latvija – Lietuva



ŽUVININKYSTĖS TARNYBA  
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS  
ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS

